

OKTÓBER

MESIAC

DYSLEXIE

2022

NEPRÍJEMNÉ FAKTY O DÔSLEDKOCH DYSLEXIE

- 40 % až 60 % detí a dospelých s dyslexiou má psychické problémy, vrátane úzkosti, depresie a poruchy pozornosti. Toto číslo je výrazne vyššie ako všeobecná prevalencia psychických porúch, ktorá sa u detí a dospelých pohybuje medzi 5 až 18%.
- Deti s dyslexiou už na základnej škole zažívajú viac negatívnych myšlienok, depresiu, pochmúrnú náladu a úzkosť zo školy. Často sa cítia vylúčení, neprijatí a odmietnutí učiteľmi.
- Miera negatívnych myšlienok a pokusov o samovraždu je u adolescentov s dyslexiou trikrát vyššia ako bez dyslexie. Výskyt depresie je u adolescentov s dyslexiou dvakrát vyšší a úzkostné poruchy až trikrát častejšie (Schulte-Körne, 2010).
- Dyslexiu diagnostikovanú po treťom ročníku je extrémne náročné terapeuticky ovplyvňovať, preto včasné odhalenie dyslexie je kľúčové (Shaywitz, Shaywitz, 2020).

KOMPLEXNÉ ODBORNÉ VYŠETRENIE PRI PODOZRENÍ NA DYSLEXIU MUSÍ PODĽA MEDZINÁRODNEJ ASOCIÁCIE DYSLEXIE (2019) ZAHŔŇAŤ HODNOTENIE NASLEDUJÚCICH OBLASTÍ:

1. Podrobné anamnestické údaje
2. Hodnotenie intelektových schopností
3. Hodnotenie jazykových schopností
4. Hodnotenie úrovne techniky čítania
5. Hodnotenie pravopisných schopností
6. Hodnotenie fonologických schopností
7. Hodnotenie automatizácie/plynulosti čítania
8. Hodnotenie porozumenia čítanému
9. Hodnotenie slovnej zásoby
10. Informácie zo školského prostredia

ČO PREDASTAVUJE ÚČINNÚ POMOC?

Neexistuje na svete jedna efektívna metóda alebo terapeutický program, ktorý by bol vhodný pre všetkých ľudí s dyslexiou. Pri zostavovaní účinnej terapie sa musí zohľadňovať vek, intelektové a jazykové schopnosti, stupeň závažnosti dyslexie a osobnosť dieťaťa s dyslexiou. Vzhľadom na obrovské množstvo prístupov, metód a terapeutických programov Medzinárodná asociácia dyslexie v roku 2014 zjednotila všetky efektívne prístupy pod jedenstrešný termín Štruktúrovaná gramotnosť. Štruktúrovaná gramotnosť má byť značkou zárukou toho, že dieťaťu je poskytovaná terapia, ktorá je založená na vedeckých dôkazoch. Takýto efektívny prístup musí zahŕňať stimuláciu nasledujúcich oblastí: fonológiu, upevňovanie grafém, slabičné čítanie, morfológiu, syntax a sémantiku. Prístupy, ktoré stimulujú ťažiskovo iné oblasti sa považujú za alternatívne. Zároveň je potrebné podporovať aj stratégie učenia a práce s textom.

ČO MÔŽEM UROBIŤ JA, AKO RODIČ, ABY SOM POMOHOL SVOJMU DIEŤAŤU S DYSLEXIOU?

Medzinárodná asociácia dyslexie (2019) odporúča rodičom:

VZDELÁVAJTE SA V OBLASTI DYSLEXIE.

Zúčastňujte sa odborných prednášok, čítajte články a odporúčané knihy, buďte v kontakte s rodičmi, ktorí majú deti s rovnakými ťažkosťami. Staňte sa pre dieťa jeho advokátom.

VYTVORTE DIEŤAŤU ŠTRUKTÚROVANÉ PROSTREDIE A SYSTÉM pri učení, ktorý mu uľahčí dosahovanie akademických cieľov.

MAJTE VYSOKÉ, ALE PRIMERANÉ NÁROKY NA DIEŤA

Dyslexia nie je dôvod na znižovanie akademických cieľov. V podpornom a povzbudzujúcom prostredí sa deti naučia, ako to zvládať. Aj keď prídu chvíle neúspechu a momenty frustrácie, neznamená to, že máte znížiť nároky na dieťa. Naopak pomôžte mu vytrvať a zdolať každú prekážku.

BUĎTE V ÚZKOM KONTAKTE S UČITEĽMI DIEŤAŤA A ODBORNÍKMI

ktorí majú v starostlivosti Vaše dieťa – psychológom, logopédom, špeciálnym pedagógom, liečebným pedagógom a i.

ČÍTAJTE S DIEŤAŤOM KAŽDÝ DEŇ.

Pravidelné čítanie má obrovský pozitívny dopad na techniku čítania, porozumenie čítanému, slovnú zásobu a pravopisné schopnosti. Z čítania sa musí stať návyk. Toto sa buduje jednoduchšie, ak dieťa vidí členov rodiny pravidelne čítať. Buďte pre deti pozitívnym vzorom.

ROZVÍJAJTE ZÁUJMY DIEŤAŤA A JEHO TALENT

Všímajte si k čomu inklinuje a podporujte jeho záujmy. Ak ho podporíte v oblasti, ktorá ho baví, môže to prerásť do celoživotného koníčka, ktorý zabezpečí osobné uspokojenie.

HOVORTE S DIEŤAŤOM O JEHO ŤAŽKOSTIACH, PROBLÉMOCH S UČENÍM

Buďte úprimní. Východiskovým bodom môže byť rozhovor o silných a slabých stránkach alebo diskusia o tom, ako ľudia s problémami v učení čelia týmito ťažkosťami. Rozvíjajte túto diskusiu, aby sa v budúcnosti Vaše dieťa dokázalo obhájiť i samé.

ČÍTAJTE SVOJMU DIEŤAŤU

pretože mu to pomôže rozvíjať porozumenie. Využívajte audioknihy a rozvíjajte lásku k počúvaniu.

VYHĽADAJTE KVALIFIKOVANÉHO ODBORNÍKA

ktorý Vám pomôže odhaliť špecifický profil dyslexie Vášho dieťaťa.

DÁVAJTE SI POZOR NA ALTERNATÍVNE LIEČEBNÉ PRÍSTUPY K DYSLEXII.

Sú síce príťažlivé a veľmi drahé, no často sú populárne, pretože ponúkajú „rýchle riešenie“. Niektoré z nich zahŕňajú farebné šošovky, fólie, tréning očných pohybov, motorické a koordinačné cvičenia či tréning mozgu.

ZACHOVAJTE SI ZMYSEL PRE HUMOR.

Učenie je pre deti s dyslexiou často trápením. Preto potrebujú vo svojom okolí veľa pozitívnej energie, humor a smiech!

Zdroje:

INTERNATIONAL DYSLEXIA ASSOCIATION. 2019. IDA Dyslexia Handbook. What Every Family Should Know. 36 s. Dostupné na: <https://dyslexiaida.org/ida-dyslexia-handbook/>

SCHULTE-KÖRNE, G. 2010. The Prevention, Diagnosis, and Treatment of Dyslexia. In Deutsches Ärzteblatt International, vol. 107, no. 41. s. 718 – 727.

SHAYWITZ, S., SHAYWITZ, J. 2020. Overcoming Dyslexia. New York: Vintage books. Second Edition. 596 s.